

Sygn. akt I ACa 518/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Wiesława Kuberska

Sędziowie: SA Anna Beniak

SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Krzesłowska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2020 r. w Łodzi na rozprawie

**sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego
w W.**

przeciwko A. T.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 28 stycznia 2019 r. sygn. akt I C 351/18

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. T. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 518/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 28 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu, w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego

w W. przeciwko A. T. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę

z 21 listopada 2013 r. zawartą w Kancelarii Notarialnej w W. przed notariuszem J. K. za numerem aktu notarialnego A 6133/2013, na mocy której K. T. darował A. T.:

a) udział wynoszący 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej w D., oznaczonej numerem działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta (...),

b) nieruchomość położoną w D., składającą się z działek o numerach: 730/6, 730/4 i 567 (podzieloną później na działki (...)), dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona była księga wieczysta (...) (obecnie (...)),

c) udział wynoszący 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej w D., oznaczonej numerem działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta (...) – z uwagi na istniejącą wierzytelność powoda wobec dłużnika K. T.

w wysokości:

- 382 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za styczeń 2011 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/339/11,
- 581 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za kwiecień 2011 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/551/11,
- 874 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za wrzesień 2011 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/944/11,
- 4.872 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za grudzień 2011 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/87/12,
- 1.811 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za grudzień 2012 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/52/13,
- 449 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za luty 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/319/13,
- 12.761 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za marzec 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/360/13,
- 18.773 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za kwiecień 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/476/13,
- 11.870 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za kwiecień 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/476/13,
- 11.102 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za maj 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/594/15,
- 16.515 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za czerwiec 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/594/15,
- 18.157 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za lipiec 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/607/13,
- 2.835 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za lipiec 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/607/13,
- 24.001 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za sierpień 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/652/13,
- 75.378 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za wrzesień 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/706/13,
- 53.293 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za październik 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/786/13,

- 17.224 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za październik 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/786/13,
- 23.861 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za listopad 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/594/15,
- 17.718 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za grudzień 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/594/15,
- 5.923 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za styczeń 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/215/14,
- 87.755 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za luty 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/383/14,
- 22.926 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za luty 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/377/14,
- 85.574 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za marzec 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/419/14,
- 27.755 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za kwiecień 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/533/14,
- 43.687 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za maj 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/595/14,
- 25.666 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za czerwiec 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/615/14,
- 39.072 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za lipiec 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/680/14,
- 49.843 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za sierpień 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/739/14,
- 55.571 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za wrzesień 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/786/14,
- 56.733 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za październik 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/22/15,
- 71.457 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za listopad 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/50/15,
- 60.628 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za styczeń 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/182/15,
- 127.596 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za luty 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/270/15,
- 85.373 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za marzec 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/323/15,

- 79.677 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za kwiecień 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/403/15,
- 11.214 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za maj 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/515/15,
- 56.125 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za czerwiec 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/579/15,
- 19.871 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za sierpień 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/688/15,
- 62.029 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za wrzesień 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/756/15,
- 7.431 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za październik 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/806/15,
- 4.427 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za listopad 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym (...) - SER.723.266.2017,
- 375 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za grudzień 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/42/16,
- 14.275 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za styczeń 2016 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 6/82/16,
- 36.507 zł wynikającą z niezapłaconego podatku od towarów i usług za luty 2016 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym (...) - (...) .522.125.2016,
- 1.045 zł wynikającą z zaległych zaliczek za podatek dochodowy w wysokości 19%, pobieranych od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za okres od stycznia 2009 r. do marca 2009 r. i od maja 2009 r. do grudnia 2009 r., stwierdzoną tytułami wykonawczymi: SM 1/658/10, SM 1/659/10 i SM 1/660/10,
- 1.315 zł wynikającą z zaległych zaliczek za podatek dochodowy w wysokości 19%, pobieranych od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za okres od stycznia 2010 r. do października 2010 r., stwierdzoną tytułami wykonawczymi: SM 1/648/11, SM 1/649/11 i SM 1/651/11,
- 1.740 zł wynikającą z zaległych zaliczek za podatek dochodowy w wysokości 19%, pobieranych od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za okres od stycznia 2011 r. do października 2011 r., stwierdzoną tytułami wykonawczymi: SM 1/554/12, SM 1/553/12 i SM 1/552/12,
- 11.161 zł wynikającą z zaległych zaliczek za podatek dochodowy w wysokości 19%, pobieranych od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za okres od lutego 2013 r. do maja 2013 r. i od lipca 2013 r. do października 2013 r., stwierdzoną tytułami wykonawczymi: SM 1/551/14 i SM 1/552/14,
- 29.722 zł wynikającą z zaległych zaliczek za podatek dochodowy w wysokości 19%, pobieranych od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za okres od stycznia 2015 r. do czerwca 2015 r. i za sierpień 2015 r., stwierdzoną tytułami wykonawczymi: (...) - (...) .522.329.2016 i (...) - (...) .522.327.2016,

- 2.201 zł wynikającą z niezapłaconego podatku dochodowego w wysokości 19%, pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za 2012 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 1/377/13,
- 332.520 zł wynikającą z niezapłaconego podatku dochodowego w wysokości 19%, pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za 2013 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 1/462/14,
- 443.888 zł wynikającą z niezapłaconego podatku dochodowego w wysokości 19%, pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za 2014 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 1/345/15,
- 411.202 zł wynikającą z niezapłaconego podatku dochodowego w wysokości 19%, pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, za 2015 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym (...) - (...)522.365.2016,
- 72 zł wynikającą ze zryczałtowanego podatku dochodowego od niektórych przychodów, za okres od września 2010 r. do grudnia 2010 r., stwierdzoną tytułem wykonawczym SM 3/331/11 (pkt 1), ponadto zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2),
a także nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 12.500 zł tytułem brakującej opłaty stosunkowej (pkt 3).

(wyrok – k. 360 – 362)

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte głównie na bezspornych ustaleniach wyprowadzonych z dowodów w postaci dokumentów, niekwestionowanych przez strony. Sąd ad quem podziela te ustalenia i uznaje je własne.

Dokonując oceny osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadka K. T. – dłużnika i pozwanej Sąd Okręgowy nie dał im w zakresie, w jakim twierdzili, że pozwana nie wiedziała o zadłużeniu męża w chwili dokonania zaskarżonej czynności, gdyż w oczywisty sposób były one nielogiczne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Wniosku tego nie zmieniał fakt występowania między nimi kłopotów małżeńskich i ich rzeczywistej separacji. Z zeznań, które złożyli oraz dokumentów znajdujących

się w aktach sprawy wynika bowiem, że komunikowali się oni w zakresie prowadzonej przez K. T. działalności gospodarczej, nawet jeśli uznać, że była to jedyna płaszczyzna ich ówczesnego porozumienia. Co więcej, okoliczności wskazują, że pozwana była zorientowana w kwestii finansów firmy, skoro zdecydowała się kontynuować tę działalność, co czyni do chwili obecnej. Ponadto nieprawdziwe było stwierdzenie, że pozwana spłacała zadłużenie zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach jedynie w celu wywiązania się z zobowiązania przez dłużnika do spłacenia wierzycieli, ponieważ była ona współdłużnikiem przynajmniej w zakresie hipoteki umownej zwykłej w kwocie 80.960 zł na rzecz (...) S.A., co wynika z umowy (...)nr (...)–203- (...) z 30 listopada 2006 r.

Sąd Okręgowy uznał również za niewiarygodne zeznania K. T., co do nieświadomości pozwanej, że działała w celu pokrzywdzenia wierzycieli oraz w części dotyczącej dokonywania przez pozwaną spłaty jego zobowiązania, a przez to nie dał wiary odpowiadającym im zeznaniom pozwanej.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych Sąd a quo ocenił, że powództwo jest w pełni zasadne, gdyż zostały spełnione wszystkie wymagane ustawą przesłanki skargi pauliańskiej, które Sąd pierwszej instancji bardzo szeroko omówił. W szczególności zostało wskazane, że niesporne jest zobowiązanie K. T. wobec Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.. Dalej, dłużnik zawarł z pozwaną umowę darowizny, którą Sąd Okręgowy skrupulatnie przeanalizował na płaszczyźnie art. 888 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. i ocenił jako rzeczywistą darowiznę, wykluczając, aby strony miały zamiar zawrzeć inną umowę. Następnie zostało podniesione, że przedmiotowa umowa doprowadziła

do pokrzywdzenia wierzyciela, a na koniec Sąd pierwszej instancji odwołał się do dwóch domniemań przewidzianych w art. 527 § 3 k.c. i art. 528 k.c. oraz art. 529 k.c., które znajdują w tej sprawie pełne zastosowanie. Pozwana wbrew obowiązkowi z art. 6 k.c. nie obaliła powyższych domniemań, wobec czego dochodzone przez powoda roszczenie mogło podlegać uwzględnieniu w całości. Bezzasadny okazał się również zarzut naruszenia art. 534 k.c., a nadto Sąd a quo wyraził pogląd, że zarzut przedawnienia nie przysługuje pozwanej jako osobie trzeciej, a jedynie dłużnikowi osobistemu.

W konsekwencji wobec przegrania przez pozwaną procesu o kosztach należało orzec zgodnie z art. 98 k.p.c. i art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 k.p.c.

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 373 – 380)

Pozwana zaskarżyła opisany wyrok w całości apelacją opartą na następujących zarzutach:

1. naruszenia przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego, zeznań świadka K. T. i pozwanej A. T. oraz dokumentu - umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. K. w W., Rep. (...)z niewłaściwym zastosowaniem reguł interpretacyjnych wynikających z art. 65 k.c., skutkiem czego błędne ustalenie, że:

a. strony zawarły umowę darowizny, tj. dokonały czynności o charakterze nieodpłatnym, podczas gdy zarówno świadek, jak i pozwana zeznali, że

w zamian za przekazanie nieruchomości objętych powództwem pauliańskim, pozwana zwolni K. T. z obowiązku dalszej spłaty zobowiązań hipotecznych, przejmie na siebie spłatę całego zobowiązania oraz zamiast nabyć i przekazać środki pieniężne K. T. (do którego z uwagi na problemy alkoholowe i trwonienie majątku nie miała zaufania) będzie wpłacać je na poczet zadłużenia hipotecznego, a zatem K. T. otrzymał ekwiwalent w postaci spłaty ciężących na nim zobowiązań kredytowych,

b. strony zawarły umowę darowizny, podczas gdy uzyskana przez darczyńcę korzyść majątkowa w postaci spłaty zobowiązania hipotecznego pozbawia daną umowę charakteru umowy nieodpłatnej,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 227 k.p.c. poprzez formułowanie wniosków w sposób wskazujący na naruszenie przez Sąd

I instancji logicznego wiązania wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, a czego efektem było błędne przyjęcie, że strony zawarły umowę darowizny, podczas gdy Sąd I instancji sam w uzasadnieniu wyroku zważył, że pozwana na skutek zawarcia z dłużnikiem umowy sprzedaży uzyskała korzyść majątkową – nabyła nieruchomość i udziały w nieruchomościach,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, polegające na dopuszczeniu się przez Sąd I instancji dowolnej oceny dowodów, wywodzeniu z zebranego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z innymi przeprowadzonymi dowodami, czego efektem było błędne przyjęcie, że:

a. ekwiwalent uzyskany przez K. T. nie został wykorzystany dla zaspokojenia wierzycieli, podczas gdy z zeznań świadka, pozwanej oraz załączonych do akt sprawy wydruków z ksiąg wieczystych wynika wprost, że po zawarciu przedmiotowej umowy darowizny wszyscy wierzyciele hipoteczni zostali spłaceni,

b. pozwana spłacając hipotekę spłacała własne zadłużenie, podczas gdy wpisami hipotecznymi objęte były trzy nieruchomości i powództwo dotyczy dwóch nieruchomości, a pozwana była współdłużnikiem tylko jednej nieruchomości obciążonej kredytem hipotecznym (...)nr (...)203- (...) zawartym z (...) S.A. z siedzibą

w W., a co więcej po zawarciu przez pozwaną i K. T. umowy majątkowej małżeńskiej, w/w umowa była aneksowana i zadłużenie zostało na nowo przeliczone wraz z nowym systemem ratalnym,

c. dłużnik - K. T. działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, podczas gdy z zeznań świadka oraz pozwanej wynikało, że pozwana nie była informowana o zaległej wierzytelności przysługującej od dłużnika Urzędowi Skarbowemu oraz nie wiedziała o istnieniu wierzytelności względem Urzędu Skarbowego, a tym samym pozwana nie mogła obiektywnie przewidywać co najmniej ewentualności spowodowania pokrzywdzenia powoda, zwłaszcza że powód nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność tego, że pozwana mogła mieć jakąkolwiek wiedzę na temat wierzytelności jej męża względem Urzędu Skarbowego,

2. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 527 § 3 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że korzyść majątkową uzyskała osoba pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem, podczas gdy

z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwana wraz

z mężem, pomimo pozostawania w związku małżeńskim, była w faktycznej separacji, co niweczy w sposób oczywisty przymiot bliskiego stosunku, o którym mowa w tym przepisie,

- art. 527 § 3 k.c. poprzez uznanie, że pozwana wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, pomimo wykazania przez pozwaną, że pomimo pozostawania w związku małżeńskim nie widziała

o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli,

- art. 529 k.c. poprzez zastosowanie domniemania prawnego wynikającego z tego przepisu i przyjęcie, że w

przedmiotowej sprawie Sąd I instancji nie musiał ustalać świadomości dłużnika, że działał z pokrzywdzeniem wierzyciela, skoro dłużnik wyzbył się swoich składników majątkowych poprzez darowiznę, podczas gdy z zebranego

w sprawie materiału dowodowego wynika, że zawartej umowie towarzyszył ekwiwalent w zamian za przepisanie przedmiotowych nieruchomości, a sam nawet Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku określił zawartą przez strony

umowę, umową sprzedaży, ponadto K. T. działał wręcz w interesie wierzycieli, czyniąc starania o zmniejszenie swojego zadłużenia względem wierzycieli,

- art. 527 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że

w przedmiotowej sprawie wystąpiły przesłanki podmiotowe skargi pauliańskiej

w postaci działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela oraz złej wiary osoby, z którą dłużnik dokonał zaskarżonej czynności,

- art. 5 k.c. wskutek jego pominięcia w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, podczas gdy działanie powoda polegające na wystąpieniu

z uznaniem za bezskuteczną czynności prawnej po 5 latach od jej dokonania,

po spłacie wszystkich wierzycieli hipotecznych widniejących w księgach wieczystych, stanowi czynienie ze swego prawa użytku, który jest sprzeczny ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz z zasadami współżycia społecznego, a przez to nie powinno być przez Sąd uważane za wykonywanie prawa oraz nie powinno korzystać z ochrony.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy

Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a na wypadek przegranej

– o nieobciążanie jej kosztami procesu.

Pozwana podniosła również zarzut przedawnienia roszczeń powoda.

(apelacja – k. 388 – 404)

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zwrot kosztów, które poniósł na tym etapie sporu.

(odpowiedź na apelację – k. 439 – 445)

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, co następuje.

Hipoteki obciążające nieruchomości objętą księgą wieczystą prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Wieluniu za nr (...), położoną w D., oznaczoną numerem działki (...), stanowiły zabezpieczenie spłaty kredytu zaciągniętego wspólnie przez oboje małżonków T. w dniu 30 listopada 2006 r. (dowód – odpis zupełny księgi wieczystej – k. 35 – 40).

Hipoteki obciążające nieruchomości objętą księgą wieczystą prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Wieluniu za nr (...), położoną w D., oznaczoną numerem działki (...), zostały wykreślone 17 września 2013 r. i 25 października 2013 r. (dowód – odpis zupełny księgi wieczystej – k. 41 – 48).

Wobec dłużnika nadal toczy się postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 80 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (dowód – zawiadomienia o zajęciu wierzytelności – k. 185, 186, 189, 192, 195, 196, 197, 200, 201, 203 – 204, 206, 207, 211, 216, 217, 222, 223, 228, 229, 243, 244, 246, 249 i 250).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Nie są zasadne zarówno zarzuty naruszenia prawa procesowego, jak i zarzuty naruszenia prawa materialnego. Odnosząc się w pierwszej kolejności do naruszenia prawa procesowego, determinującego zastosowanie prawa materialnego, trzeba wskazać na następujące kwestie.

Po pierwsze, dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (bez względu na to, z jakim innym przepisem prawa zostanie powiązany) konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu, określenie, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, względnie stwierdzenie, iż rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Inaczej rzecz ujmując, w celu wykazania naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., strona nie może jedynie ograniczyć się do przytoczenia treści przepisów, lecz musi wykazać, jakich dowodów sąd nie ocenił lub które ocenił wadliwie, jakie fakty pominął i jaki wpływ pominięcie faktów czy dowodów miało na treść orzeczenia. Tylko ocena rażąco błędna lub oczywiście sprzeczna z treścią materiału dowodowego, nieodpowiadająca zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, może czynić usprawiedliwionym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przedmiotowy zarzut nie spełnia wskazanych wymogów, albowiem skarżący ogranicza się jedynie do wyrażenia dezaprobaty wobec oceny Sądu a quo, że strony zawarły umowę darowizny, powołując się jedynie na to, że strony tej umowy, tj. pozwana – żona dłużnika i sam dłużnik twierdzą, że nie dokonali żadnej darowizny, gdyż czynność miała charakter odpłatny. Żaden inny dowód na tę okoliczność ani nie został przez stronę pozwaną zgłoszony, ani nie potwierdza tezy obu zainteresowanych w sprawie – dłużnika i jego małżonki, czyli pozwanej i w konsekwencji nie został wskazany w apelacji. Ponadto nie podjęto nawet próby sprecyzowania na czym ewentualnie miałyby polegać rażąco błędna lub oczywiście sprzeczna z treścią materiału dowodowego, nieodpowiadająca zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego ocena Sądu pierwszej instancji.

Po drugie, apelujący zupełnie pomija fakt, że przedmiotowa umowa została zawarta w formie aktu notarialnego, a zatem przed notariuszem, jako osobą zaufania publicznego, zobowiązaną do zachowania profesjonalnej staranności przy wykonywaniu swoich obowiązków. A zatem chcąc wykazać, że nazwa umowy nie odpowiada jej treści oraz intencji stron umowy, trzeba byłoby wykazać zgodnie z art. 6 k.c., że notariusz dopuścił do sporządzenia umowy z uchybieniem elementarnym zasadom swojej wiedzy i doświadczenia zawodowego. W tym zakresie strona pozwana nawet nie podjęła próby jakiegokolwiek aktywności procesowej.

Po trzecie, jak słusznie wskazywała strona powodowa, z treści umowy darowizny nie wynika, aby zwalniała ona K. T. z długów wobec jakichkolwiek wierzycieli, jedynie zabezpieczonych hipotecznie na przedmiotowych nieruchomościach.

Wierzyciele K. T. nie byli stronami umowy darowizny, w treści samej umowy nie ma wzmianki o oświadczeniu wierzycieli o zwolnieniu darczyńcy z jakichkolwiek zobowiązań. Mało tego w samej umowie brak jest jakiegokolwiek zobowiązania pozwanej do przejęcia długów męża. W § 5 umowy znajduje się jedynie ogólnikowy (kodeksowy) zwrot, że „korzyści i ciężary przejdą na obdarowaną z chwilą objęcia w posiadanie”.

Dalej, jak już wielokrotnie było powtarzane w toku postępowania, hipoteki obciążające nieruchomości objętą księgą wieczystą prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Wieluniu za nr (...), położoną w D., oznaczoną numerem działki (...), stanowiły zabezpieczenie spłaty kredytu zaciągniętego wspólnie przez oboje małżonków T. w dniu 30 listopada 2006 r., a zatem jeśli nawet pozwana spłaciła samodzielnie te hipoteki, to spłaciła własne zobowiązanie i wobec tego kwota spłaconych hipotek w żadnej mierze nie stanowiła dla dłużnika jakiegokolwiek ekwiwalentu za przeniesienie własności 1/2 udziału w nieruchomości. Pozwana nie powiększając swojego zobowiązania wobec banku poszerzyła swoje aktywa o wartość 1/2 tej nieruchomości. Natomiast w przypadku hipotek obciążających nieruchomości objętą księgą wieczystą prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Wieluniu za nr (...), położoną w D., oznaczoną numerem działki (...), zostały one wykreślone 17 września 2013 r. i 25 października 2013 r., a zatem przed dokonaniem spornej darowizny, co musi oznaczać, że pozwana uzyskała dodatkowo udział w wysokości 1/2 własności nieruchomości bez żadnego dodatkowego, przyszłego zobowiązania finansowego ze swojej strony.

Na koniec należy podnieść i to, że art. 527 k.c. dopuszcza skargę pauliańską także wobec czynności prawnych zdziałanych pod tytułem odpłatnym, a jedyna różnica polega na niemożności zastosowania domniemania z art. 528 k.c., co oznacza, że postawiony zarzut nie miał ostatecznie waloru naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Konkludując zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 65 k.c. jest nietrafny.

Dość natomiast kuriozalnie brzmi drugi zarzut naruszenia prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 227 k.p.c. poprzez sformułowanie wniosków w sposób wskazujący na naruszenie przez Sąd I instancji logicznego wiązania wniosków z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, bazujący jedynie na tym, że rzeczywiście na karcie 378 akt, w trzecim akapicie od góry, Sąd a quo w wyniku zwykłej omyłki pisarskiej użył określenia „umowy sprzedaży”, choć cały wywód w sposób oczywisty odnosi się do „umowy darowizny”. Trudno to uznać, za rzeczywisty i poważny zarzut apelacyjny.

Jeżeli chodzi o ostatni zarzut naruszenia prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, polegające na dopuszczeniu się przez Sąd I instancji dowolnej oceny dowodów, wywodzeniu z zebranego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z innymi przeprowadzonymi dowodami, czego efektem było błędne przyjęcie, że ekwiwalent uzyskany przez K. T. nie został wykorzystany dla zaspokojenia wierzycieli, to z przyczyn omówionych wcześniej jest on bezprzedmiotowy, gdyż nie udowodniono, aby dłużnik uzyskał jakikolwiek ekwiwalent za dokonaną darowiznę. Nie przeczy to oczywiście faktowi, że część wierzycieli mogła zostać zaspokojona, ale nie z tego tytułu, nie wiadomo czy przez pozwaną, czy przez samego dłużnika, a ponadto niedoszło do zaspokojenia powoda, jako w dodatku uprzywilejowanego wierzyciela, a ekwiwalentu już nie ma w majątku dłużnika.

Kwestia spłaty zadłużenia własnego pozwanej została omówiona już wcześniej, natomiast ostatni przejaw tego zarzutu odnosi się raczej do ocen jurydycznych Sądu Okręgowego, a nie ustaleń faktycznych. Jednakże nieco wyprzedzając można w tym zakresie podnieść, co następuje. Poza sporem jest, że postępowanie egzekucyjne w postępowaniu administracyjnym toczyło się wobec K. T. od 2010 r. i ciągle było bezskuteczne, a zatem na dzień sporządzania darowizny trzeba przyjąć, że dłużnik był niewypłacalny, co zgodnie z art. 529 k.c. stwarza domniemanie, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwana tego domniemania nie obaliła. Natomiast, co do pozwanej, to kwestia jej świadomości, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, nie ma istotnego znaczenia wobec treści art. 528 k.c. Choć Sąd Apelacyjny w pełni podziela ocenę Sądu Okręgowego, że pozwana przejmując firmę męża musiała mieć świadomość jego zobowiązań o charakterze publicznoprawnym.

Reasumując, stan faktyczny ustalony przez Sąd pierwszej instancji, dodatkowo poszerzony o ustalenia tutejszego Sądu, jest w pełni prawidłowy.

Również żaden z zarzutów naruszenia prawa materialnego jest nietrafny, co dotyczy w szczególności kwestii domniemań wynikających z art. 528 k.c. i art. 529 k.c., będących logiczną konsekwencją ustaleń faktycznych. W tym zakresie zbędne jest zatem powtarzanie tych samych argumentów.

Natomiast, jeżeli chodzi o zarzut naruszenia art. 527 § 3 k.c., przedstawiony w dwóch postaciach, sprowadzających się jednakże do tego samego, to trzeba powiedzieć, że jest on oczywiście bezzasadny. Przede wszystkim apelacja nie dostarcza w tym zakresie żadnych nowych argumentów, a dotychczasowe prawidłowo i w zgodzie z doświadczeniem życiowym i urzędowym tutejszego Sądu, nie znalazły aprobaty u Sądu pierwszej instancji. Pozwana i dłużnik w chwili dokonywania darowizny (21 listopada 2013 r.) byli w związku małżeńskim i pozostawali w tym związku na dzień zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym, tj. 14 stycznia 2019 r., a także brak odmiennych ustaleń na dzień zamknięcia rozprawy przed Sądem ad quem (10 marca 2020 r.) W takiej sytuacji trudno przyjąć, że małżonkowie są skłóceni i przebywają w faktycznej separacji, prowadzącej w krótkim czasie do rozwodu. Separacja faktyczna nie jest stanem znanym polskiemu prawu rodzinnemu i nie wywołuje żadnych skutków jurydycznych. Szczególnie, gdy pozwana, co oczywiste, we współdziałaniu z mężem, przejęła działalność gospodarczą dłużnika. Nie jest to typowe zachowanie skłóconych małżonków. Małżonkowie pozostawali także w ustroju wspólności majątkowej i wspólnie zaciągali zobowiązania bankowe, co również musiało wiązać się ze świadomością sytuacji finansowej współmałżonka, choćby dla oceny zdolności kredytowej kredytobiorców.

Na gruncie art. 527 k.c. należy wyróżnić następujące przesłanki warunkujące skorzystanie przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej:

- 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności;
- 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią;
- 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika;
- 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela;
- 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią;
- 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady – zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. – obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Pierwsza z nich, co oczywiste warunkuje w ogóle badanie wszystkich pozostałych. Brak przysługującej powodowi wierzytelności powoduje, że nie istnieje w ogóle przedmiot ochrony, dla której instytucja skargi pauliańskiej została ustanowiona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 273/09, LEX nr 602265, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2013 r., I CSK 323/12, LEX nr 1308002).

Przedmiotem ochrony skargi pauliańskiej jest wierzytelność pieniężna istniejąca i zaskarżalna w chwili dokonania zaskarżonej czynności i wytoczenia powództwa. Wierzytelność ta nie musi natomiast być ani wymagalna w chwili wytoczenia powództwa, ani stwierdzona wyrokiem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 323/12, LEX nr 1308002, wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, Nr 1, poz. 20, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009 r., II CNP 108/08, LEX nr 599748). Wynika to z samej konstrukcji ochrony pauliańskiej, która wymaga uznania czynności krzywdzącej wierzyciela za bezskuteczną w stosunku do niego poprzez wydanie orzeczenia sądowego. Z tego względu z ochrony tej nie korzystają wierzytelności z zobowiązań naturalnych, w szczególności roszczenia przedawnione lub roszczenia z gier i zakładów. Stąd też w

orzecznictwie podkreśla się, że wierzytelność chroniona na drodze skargi pauliańskiej powinna być skonkretyzowana. Innymi słowy przedmiotem ochrony może być tylko konkretna wierzytelność, a nie wszelkie bliżej nieokreślone prawa powoda. W wyroku z dnia 27 listopada 2003 r. (III CKN 355/01, LEX nr 359441) Sąd Najwyższy stwierdził, że precyzacja wierzytelności (obejmująca przynajmniej jej istnienie, tytuł prawny wierzytelności i wysokość) należy do wierzyciela, bowiem wierzyciel wyznacza w skardze z art. 527 k.c. przedmiot ochrony pauliańskiej.

Uznania czynności za bezskuteczną może domagać się osoba, która ma przymiot wierzyciela. Nie jest wprawdzie konieczne, aby wierzytelność była wymagalna, jak również, aby z tytułu danej wierzytelności istniał już tytuł egzekucyjny, jednakże samo wykazanie istnienia wierzytelności jest konieczne. Na wierzycielu spoczywa też ciężar dowodu, że przysługująca mu wierzytelność nie może zostać zaspokojona z majątku dłużnika w konsekwencji zaskarżonej czynności prawnej przez niego zdziałanej. Ustalenie zaś niewypłacalności dłużnika, ewentualnie stopnia tej niewypłacalności, nie jest możliwe bez uprzedniego precyzyjnego ustalenia tytułu i wysokości wierzytelności. Ta właśnie okoliczność przesądza o tym, że wierzytelność, co do której wierzyciel domaga się ochrony, powinna być w sentencji wyroku uwzględniającego skargę pauliańską określona zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt III CKN 355/01, LEX nr 359441, czy w wyroku z dnia 5 czerwca 2002 r., sygn. akt II CKN 1336/00, LEX nr 55083). Wymóg określenia wierzytelności, m.in. pod względem przedmiotowym, przez wskazanie jej wysokości w sentencji wyroku uwzględniającego skargę pauliańską, nie polega oczywiście na ograniczeniu uznania bezskuteczności całej czynności prawnej do wysokości wartości przedmiotu tej czynności. Podkreśla się, że fikcja prawna, którą na potrzeby ochrony wierzytelności ustanawia wyrok uwzględniający powództwo, jest skuteczna tylko w stosunku do konkretnej wierzytelności wskazanej przez wierzyciela. W przeciwnym bowiem razie mógłby on prowadzić egzekucję z mienia będącego własnością osoby trzeciej dla realizacji różnych wierzytelności, które ma względem nierzetelnego dłużnika wyzbywającego się mienia, a więc nie tylko wierzytelności chronionej z mocy art. 527 i n.k.c., objętej wydanym wyrokiem. Wysokość wierzytelności determinować będzie więc zakres, jakim kwestionowana czynność prawna dłużnika, będzie mogła zostać objęta sankcją bezskuteczności. Bezskutecznością może być bowiem objęta jedynie czynność prawna dłużnika maksymalnie do rozmiarów konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi. Dlatego sentencja wyroku wydanego na podstawie art. 527 § 1 k.c. zawsze musi określać wierzytelność, której ochronie ma on służyć. W tym zakresie strona powodowa jednoznacznie i bardzo konkretnie wskazała wierzytelności przysługujące jej wobec dłużnika i zostały one w ten sam sposób ujęte w zaskarżonym wyroku.

Kwestie te wiążą się z podniesionym w apelacji zarzutem przedawnienia roszczenia, który niestety, nie został w żaden precyzyjny sposób sformułowany ani w petitum skargi, ani w jej uzasadnieniu. W szczególności nie wskazano, które wierzytelności objęte pozwem są zdaniem skarżącego przedawnione (wskazano jedynie na 5 letni termin przedawnienia zobowiązań podatkowych liczony od końca roku kalendarzowego). Nie zgłoszono w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych, mimo, co musi być poza sporem, udowodnienie takiego zarzutu obciąża stronę pozwaną. Wbrew treści apelacji zarzut przedawnienia był podnoszony już przed Sądem a quo, ale także nie został poparty żadnymi konkretnymi twierdzeniami. W orzecznictwie i piśmiennictwie trafnie zwrócono uwagę na procesowy oraz materialnoprawny aspekt ciężaru dowodu; pierwszy dotyczy powinności stron procesu cywilnego w zakresie przedstawiania dowodów potrzebnych do rozstrzygnięcia sprawy (art. 3 i art. 232 k.p.c.), drugi – negatywnych skutków wynikających z nie udowodnienia przez stronę faktów, z których wywodzi ona skutki prawne (art. 6 k.c.). W judykaturze podkreśla się przy tym, że o tym co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie decydują przede wszystkim: przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne oraz prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2009 r., IV CSK 71/09, OSP 2014, Nr 3, poz. 32). Zgodnie bowiem z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem. Szczególnie, że rolą sądu jest jedynie poszukiwanie prawa materialnego mającego zostawanie w ustalonym stanie faktycznym, a nie faktów i dowodów na ich istnienie.

W ocenie Sądu drugiej instancji można podzielić zapatrywanie, że zarzut przedawnienia nie przysługuje osobie trzeciej, będącej stroną pozwaną w procesie ze skargi pauliańskiej, a jedynie powództwo przeciwegzekucyjne, jednakże nawet pogląd przeciwny nie pozwala przyjąć, aby przedmiotowe wierzytelności uległy przedawnieniu.

Według ustalonego stanu faktycznego wszystkie opisane w zaskarżonym wyroku wierzytelności przysługujące Skarbowi Państwa były przedmiotem toczącego się od 2010 r. postępowania egzekucyjnego, które następnie uległo umorzeniu z powodu bezskuteczności egzekucji, ale nastąpiło to dopiero 25 marca 2016 r. i 30 grudnia 2016 r. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego przerwało bieg terminu przedawnienia, a jego umorzenie wywołało skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczenia na nowo. Ponadto nadal toczy się postępowanie egzekucyjne w administracji, jak się wydaje wszczęte w połowie 2016 r. W żadnej z tych sytuacji nie upłynął 5 letni termin przedawnienia liczony od końca roku kalendarzowego.

Reasumując, strona powodowa udowodniła istnienie wierzytelności zasługującej na ochronę prawną.

Dalej, bezsporne jest w sprawie dokonanie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, tj. pozwana.

Czynność ta została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, gdyż wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dla wykazania zasadności żądania ubezskutecznienia względem wierzyciela krzywdzącej czynności prawnej dłużnika, niezbędne jest wykazanie świadomości skutku tej czynności w postaci zubożenia dłużnika, w efekcie pokrzywdzenia wierzyciela zarówno po stronie samego dłużnika, jak i osoby trzeciej kontrahenta dłużnika. Przewidziane w tym przepisie powiązanie pomiędzy czynnością prawną dłużnika i stanem jego niewypłacalności (lub powiększeniem niewypłacalności) nie można ujmować jednak w sposób tożsamy z pojęciem adekwatnego związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., właściwego w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej. Wystarczy tu, bowiem zwykle wykazanie tego, że zaskarżona czynność spowodowała rezultat w postaci niewypłacalności, dłużnika lub powiększyła taką niewypłacalność. Bez stwierdzenia zaś istnienia takiego związku zachodzi brak podstaw do uwzględnienia powództwa o uznanie dokonanej czynności za bezskuteczną (wyrok SN z 31.01.2007r., CSK 384/06, opubl. w LEX nr 253405). W konsekwencji tych rozważań istotne dla zbadania wystąpienia przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela jest ustalenie, czy w przypadku nie dokonania konkretnej czynności wierzyciel faktycznie zostałby zaspokojony (teza 2 wyrok SN z 28.06.2007r., IV CSK 115/07, opubl. w LEX nr 358817). Taka linia orzecznicza zyskuje aprobatę w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, czego wyrazem jest wyrok z dnia 7 marca 2013 r. w sprawie IV CSK 452/12 (niepubl.), z którego wynika, że nawet uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu rozporządzenia majątkowego od osoby trzeciej nie eliminuje stanu pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli nie miał on możliwości uzyskania zaspokojenia chronionej wierzytelności z tego ekwiwalentu (świadczenia wzajemnego osoby trzeciej).

Tym samym nie doszło do naruszenia art. 527 § 1 i 2 k.c., a zastosowane domniemania prawne uzupełniają spełnienie pozostałych przesłanek skargi pauliańskiej.

Na koniec wskazać trzeba, że zaskakująco zgłoszony zarzut naruszenia art. 5 k.c. nie może być w ogóle rozważany na płaszczyźnie skargi pauliańskiej, jako instytucji z zasady zmierzającej do urzeczywistnienia sprawiedliwości i ochrony interesów wierzycieli przed nierzetelnymi dłużnikami. A ponadto celem skargi pauliańskiej jest jedynie wykazanie bezskuteczności czynności prawnej, a nie jej unieważnienie (które zawsze działa erga omnes), a odpowiedzialność osoby trzeciej nie ma charakteru subsydiarnego wobec odpowiedzialności dłużnika, co samo w sobie sprzeciwia się zastosowaniu art. 5 k.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 98 k.p.c., nie znajdując żadnych przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c., których zresztą apelujący nawet nie sformułował. Wypada podkreślić, iż instytucja zwolnienia od kosztów sądowych nie jest tożsama z rozliczaniem kosztów procesu, co wyraźnie umknęło uwadze skarżącej strony pozwanej.